

PL_1001
Fundacja Ośrodka KARTA
02-536 Warszawa
Narbutta 29

Kolekcja „Archiwum Parasola”
1919 - 1999

Numer zespołu/zbioru
PL_1001_AW_V_2

Wstęp do inwentarza zespołu/zbioru: Kolekcja „Archiwum Parasola”

I Charakterystyka twórcy zespołu/zbioru

Zbigniew Gąsior pseud. „Garbaty”(1925-1998) – żołnierz Armii Krajowej (Kedyw KG AK - kompania "Pegaz", od lata 1944 r. - batalion "Parasol" - 2. kompania). Po wojnie gromadził informacje na temat Batalionu “Parasol” i ich żołnierzy.

II Dzieje zespołu/zbioru

Kolekcja została przekazana do archiwum przez Teresę Wysokińską-Gąsior w 2000 roku. Materiały wymagały przepracowania i zabezpieczenia. Kolekcja została przekazana w dobrym stanie, poddano ją konserwacji zachowawczej, przepakowano do teczek bezkwasowych i kopert bawełnianych wraz z nadaniem im opisu: nazwy instytucji przechowującej akta, nazwy kolekcji, tytułu jednostki archiwalnej, dat skrajnych, sygnatur. W 2024 roku opracowano całość kolekcji, zawierającą 17 jednostek archiwalnych, liczących 2 442 strony. Kolekcja udostępniana jest na miejscu w czytelni Fundacji Ośrodka KARTA.

III Charakterystyka archiwalna zespołu/zbioru

Tytuł: Kolekcja „Archiwum Parasola”

Granice chronologiczne: 1919 - 1999

Granice terytorialne: Generalne Gubernatorstwo, PRL

Rozmiar: 17 j.a., 0.5 m.b.

IV Zawartość zespołu/zbioru

W kolekcji znajdują się: dokumenty osobiste Zbigniewa Gąsiora, opracowania dotyczące działalności batalionu, dokumenty dotyczące działalności Komisji Środowiskowej Szarych Szeregów przy Archiwum Państwowym w Warszawie, korespondencja z byłymi żołnierzami "Parasola", wycinki prasowe, raporty i relacje z akcji zbrojnych, wspomnienia żołnierzy batalionu "Parasol" z Powstania Warszawskiego, stany osobowe, rozkazy, dokumenty dotyczące motoryzacji i wojska z czasów okupacji niemieckiej, fotografie.

V Metody porządkowania

Prace nad kolekcją przeprowadzono w 4 etapach:

1. Studia wstępne – rozpoznanie materiałów archiwalnych.
2. Opisanie jednostek archiwalnych – materiały zostały opracowane zgodnie z metodyką archiwalną. Zachowano układ nadany przez twórcę kolekcji. Materiały zostały ułożone zgodnie z przyjętym kryterium tematycznym oraz chronologicznym.
3. Inwentaryzacja akt – polegająca na przeniesieniu i uszczegółowieniu opisów każdej jednostki archiwalnej w Otwartym Systemie Archiwizacji (OSA) – opisy poszczególnych j.a. wprowadzono do bazy archiwalnej OSA.

4. Konserwacja zachowawcza – w celu zapewnienia właściwego przechowywania dokumentów i fotografii zostały one przepakowane do bezkwasowych teczek archiwizacyjnych i kopert bawełnianych.

Inwentarz został opracowany w ramach projektu: *„Historie uczestników Powstania warszawskiego i żołnierzy Armii Krajowej w zbiorach Archiwum Fundacji Ośrodka KARTA”*, dofinansowanego ze środków Biura „Niepodległa” w ramach Programu Dotacyjnego „Niepodległa” (edycja 2024)

Ministerstwo Kultury
i Dziedzictwa Narodowego

---

niepodległa

INWENTARZ

Sygnatura jednostki archiwalnej	Tytuł	Daty	Opis zewnętrzny	Sygnatury dawne	Uwagi
1	Dokumenty osobiste Zbigniewa Gąsiora	1945, 1948, 1957, 1976, 1979, 1981-1987, 1989, 1992, 1998-1999	<p>Ogółem dokumentów: 29</p> <p>Forma zewnętrzna: akta luźne</p> <p>Forma wewnętrzna: druk, fotografia, maszynopis, rękopis</p> <p>Język: polski</p> <p>Dokumentacja tekstowa dokumentów: 29 stron:160</p>		
2	Zbigniew Gąsior-fragmenty wspomnień, opracowania, scenariusze	1966, 1968	<p>Ogółem dokumentów: 9</p> <p>Forma zewnętrzna: akta luźne</p> <p>Forma wewnętrzna: druk, maszynopis, rękopis</p> <p>Język: polski</p> <p>Dokumentacja tekstowa dokumentów: 9 stron:175</p>		
3	Zbigniew Gąsior, Alina Dylawerska, Konrad Nałęcki - "Życie jest jedno"	brak daty	<p>Ogółem dokumentów: 5</p> <p>Forma zewnętrzna: akta luźne</p> <p>Forma wewnętrzna: maszynopis, rękopis</p> <p>Język: polski</p> <p>Dokumentacja tekstowa dokumentów: 5 stron:210</p>		

4	Dokumenty dotyczące działalności Komisji Środowiskowej Szarych Szeregów przy Archiwum Państwowym m.st. Warszawy	1943-1944, 1981-1982, 1984-1989	Ogółem dokumentów: 30 Forma zewnętrzna: akta luźne Forma wewnętrzna: druk, maszynopis, rękopis Język: polski Dokumentacja tekstowa dokumentów: 30 stron:86		
5	Materiały Historyczne Komisji Środowiskowej Szarych Szeregów przy Archiwum Państwowym m.st. Warszawy	1986-1989	Ogółem dokumentów: 8 Forma zewnętrzna: posyty Forma wewnętrzna: maszynopis Język: polski Dokumentacja tekstowa dokumentów: 8 stron:256		
6	Korespondencja z byłymi żołnierzami batalionu "Parasol"	1945, 1956-1958, 1972, 1984, 1997	Ogółem dokumentów: 33 Forma zewnętrzna: akta luźne Forma wewnętrzna: druk, maszynopis, rękopis Język: polski Dokumentacja tekstowa dokumentów: 33 stron:62		
7	Wycinki prasowe	1955, 1957, 1968, 1988	Ogółem dokumentów: 14 Forma zewnętrzna: akta luźne		

			<p>Forma wewnętrzna: druk Język: polski</p> <p>Dokumentacja tekstowa dokumentów: 14 stron:33</p>		
8_1	<p>Relacje i wspomnienia żołnierzy batalionu "Parasol" z Powstania Warszawskiego Cz.1</p>	<p>1944-1946, 1957</p>	<p>Ogółem dokumentów: 12 Forma zewnętrzna: akta luźne Forma wewnętrzna: maszynopis, rękopis Język: polski</p> <p>Dokumentacja tekstowa dokumentów: 12 stron:106</p>		
8_2	<p>Relacje i wspomnienia żołnierzy batalionu "Parasol" z Powstania Warszawskiego Cz.2</p>	<p>1944-1945, 1947, 1957</p>	<p>Ogółem dokumentów: 9 Forma zewnętrzna: akta luźne Forma wewnętrzna: maszynopis, rękopis Język: polski</p> <p>Dokumentacja tekstowa dokumentów: 9 stron:59</p>		
9_1	<p>Wspomnienia o żołnierzach batalionu "Parasol" Cz.1</p>	<p>1945-1946, 1957</p>	<p>Ogółem dokumentów: 13 Forma zewnętrzna: akta luźne Forma wewnętrzna: maszynopis, rękopis Język: polski</p> <p>Dokumentacja tekstowa dokumentów: 13</p>		

			stron:68		
9_2	Wspomnienia o żołnierzach batalionu "Parasol" i "Zośka" Cz.2	1952, 1957, 1988-1989	Ogółem dokumentów: 21 Forma zewnętrzna: akta luźne Forma wewnętrzna: druk, fotografia, maszynopis, rękopis Język: polski Dokumentacja tekstowa dokumentów: 21 stron:158		
9_3	Wspomnienia o żołnierzach batalionu "Parasol" Cz.3	1943-1944	Ogółem dokumentów: 10 Forma zewnętrzna: akta luźne Forma wewnętrzna: druk, maszynopis, rękopis Język: polski Dokumentacja tekstowa dokumentów: 10 stron:15		
10	Stany osobowe	1944-1946, 1957	Ogółem dokumentów: 24 Forma zewnętrzna: akta luźne Forma wewnętrzna: maszynopis, rękopis Język: polski Dokumentacja tekstowa dokumentów: 24 stron:84		
11	Rozkazy	1944	Ogółem dokumentów: 21		

			<p>Forma zewnętrzna: akta luźne</p> <p>Forma wewnętrzna: maszynopis, rękopis</p> <p>Język: polski</p> <p>Dokumentacja tekstowa dokumentów: 21 stron:64</p>		
12	Dokumenty dotyczące motoryzacji i wojska z czasów okupacji niemieckiej	1919, 1942-1944	<p>Ogółem dokumentów: 27</p> <p>Forma zewnętrzna: akta luźne</p> <p>Forma wewnętrzna: druk, fotokopia, mapa, maszynopis, rękopis</p> <p>Język: niemiecki, polski</p> <p>Dokumentacja tekstowa dokumentów: 27 stron:288</p>		
13	Wspomnienia żołnierzy batalionu "Parasol", raporty i relacje z akcji (do 1.08.44r.)	1943-1946, 1956-1957	<p>Ogółem dokumentów: 87</p> <p>Forma zewnętrzna: akta luźne</p> <p>Forma wewnętrzna: mapa, maszynopis rękopis</p> <p>Język: polski</p> <p>Dokumentacja tekstowa dokumentów: 87 stron:569</p>		
14	Fotografie	1943-1944, 1950	<p>Ogółem dokumentów: 8</p> <p>Forma zewnętrzna: akta luźne</p>		

			Forma wewnętrzna: fotografia, fotokopia, maszynopis, rękopis Język: niemiecki, polski stron:49		
--	--	--	--	--	--